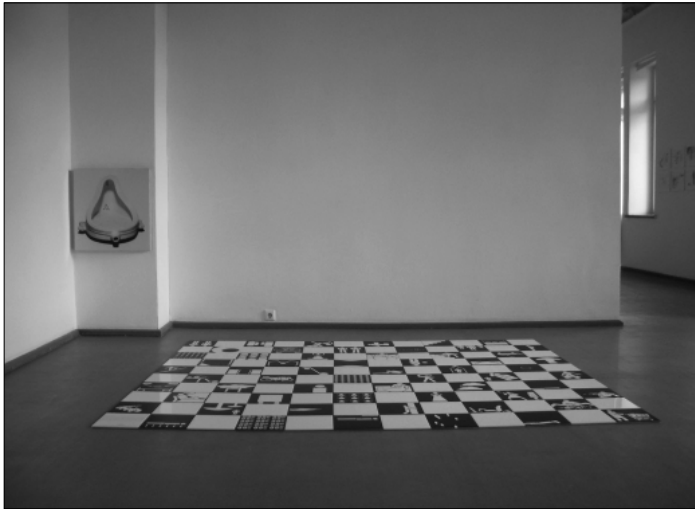

Lettre-arc+kép

HUSHEGYI Gábor
„Pál Ildikó képeiről”
Magyar Lettre
Internationale, 63

„Public art”
Magyar Lettre
Internationale, 79

„Németh Ilona
munkáiról”
Magyar Lettre
Internationale, 83

Stano Masár - Bolyongó művészet

A tér és a tárgyak manipulációja idézetek és kisajátítások révén a képzőművészetben – így foglalható össze röviden Stano Masár (1971) szemlélete, amelyet főképpen a posztkonceptualista látásmód jellemez. A fiatal szlovák képzőművész a modernista és a késő-modern szemlélet mezsgyéjén mozog, művei erősen gondolatiak, már-már a múlt század 80-as és 90-es éveire utalnak, ám humorral, váratlan fordulatokkal képesek ezt a bezárkózást feloldani. Két fontos témája van: a mindennapi tárgyak és a képzőművészet. Ez utóbbi azonban nagyon tág értelemben: a műtörténet vizuális eszközökkel történő értelmezésétől a művészet mint intézményrendszer vizsgálatáig. Installációi, objektjei, átalakított talált tárgyai, egyedi piktogramjai a 20. század első évtizedeibe vezetnek vissza, mégpedig Marcel Duchamp talált tárgyához és Kazimir Malevics szuprematizmusához. Ezt egészíti ki Yves Klein *Void* (1958) című műve, amelyvel teljessé válik művészetének értelmezési kerete. Így válik meghatározóvá műveiben a tér talált tárgyként való kezelése, az üresség és a monokromia, első sorban a fehér és fekete szín. Bár anyaghasználata redukcionista és minimalista, művészettörténeti utalásai mindig gondolatiságot adnak egy-egy munkájának. Nem véletlen az a meggyőződése, hogy egy-egy képzőművészeti alkotás eredménye lehet akár egy „eredeti rendeltetésétől megfosztott üres tér, valamint fizikai és szellemi értelemben idézetekkel és utalásokkal telített tér is”.

Ezzel a tér (a site specific) válik Masár számára a képzőművészet kulcsfontosságú kérdésévé, sőt, kommunikációs eszközévé, amely azonban nem fordul önmagába, nem lesz egy öncélú sorozatvizsgálat tárgya, hanem a különféle kontextualizálás révén külső aspektusból szemléli a művészet számára alapvető kérdéseit. Így válik meghatározóvá a művészeti intézményrendszer működésének, az emlékezetet muzealizáló intézmények és a műkereskedlem hatalmának jelzése és bírálata.

Úgy, ahogy egy évtizeddel korábban a mindennapi használati tárgyak vesztették el eredeti rendeltetésüket, és váltak kiállított, ám humoros utalásoktól sem mentes átalakított tárgyakká a keze alatt, ugyanúgy a legutóbbi munkáiban a galéria tere vált megközelíthetetlen, zárt és üres térré/objekté. Ezzel együtt, ill. emellett egy-egy világhírű galéria szegmense is képessé vált a teljesség jelzésére. Mindezt a művészetre és a gondolatra való várakozás tölti ki, még a műtörténet meghatározó művei is lecsupasztíva, redukálva jelennek meg a környezetünkben ismert tájékoztató táblák stílusában, mintegy követve napjaink vizuális kultúráját. Egy-egy koncept keretébe sűrűsödik a világ és a szlovák kortárs képzőművészet, hol az eredeti esszencia közvetítéseként, hol könnyed és ironikus humorral társítva, ám következetes elméleti háttérismerettel.

A szétfolyt háztartási gépek, a lecsúszott falak, az elfáradt és bizarr ajtók után nemcsak a tér destruálása következik be, hanem a természet és a kritikai gondolkodás felé fordulás is. Ott, ahol a madarak dalát mesterségesen, hangfelvétellel kell helyettesíteni, ahol a kortárs művészet nem teljesezhet be és elmarad a kommunikáció, ott mindezt kiállítás keretében kell tematizálni, ott már csak a vészkijarat-jelzés cseles játéka, a menekülési útvonal kényszerűsége kelthet fel némi érdeklődést. Munkái nem könnyű befogadást ígérnek, még az Ikarusz buszajtó csengése és automatikus záródása esetében sem, ahogyan arról több mint egy éve a *Zéró évek* c. szlovák kiállításon is meggyőződhattünk a debreceni MODEM-ben.

Stano Masár a pozsonyi tanárképző, majd később a fővárosi Képzőművészeti Főiskola neveltje, ma a posztkoncept jeles közép-európai képviselője, legutóbb a 9. Manifestán jelent meg alkotásaival.

Hushegyi Gábor

